

Το κείμενο αυτό αποτελεί απλώς εργαλείο τεκμηρίωσης και δεν έχει καμία νομική ισχύ. Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης δεν φέρουν καμία ευθύνη για το περιεχόμενό του. Τα αυθεντικά κείμενα των σχετικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων των προοιμίων τους, είναι εκείνα που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι διαθέσιμα στο EUR-Lex. Αυτά τα επίσημα κείμενα είναι άμεσα προσβάσιμα μέσω των συνδέσμων που περιέχονται στο παρόν έγγραφο

► **B****ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

της 30ής Νοεμβρίου 1989

σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας (Πρώτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

(89/654/ΕΟΚ)

(ΕΕ L 393 της 30.12.1989, σ. 1)

Τροποποιείται από:

		Επίσημη Εφημερίδα		
		αριθ.	σελίδα	ημερομηνία
► <u>M1</u>	Οδηγία 2007/30/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2007	L 165	21	27.6.2007
► <u>M2</u>	Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1243 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019	L 198	241	25.7.2019

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 30ής Νοεμβρίου 1989

σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας (Πρώτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

(89/654/ΕΟΚ)

ΤΜΗΜΑ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία, η οποία αποτελεί την πρώτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας, όπως ορίζονται στο άρθρο 2.
2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται:
 - α) στα μέσα μεταφορών που χρησιμοποιούνται εκτός της επιχείρησης ή/ και της εγκατάστασης καθώς και στους χώρους εργασίας εντός των μέσων μεταφοράς·
 - β) στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια·
 - γ) στις εξορυκτικές βιομηχανίες·
 - δ) στα αλιευτικά σκάφη·
 - ε) στους αγρούς, στα δάση και σε άλλες εκτάσεις που αποτελούν μέρος γεωργικής ή δασικής επιχείρησης αλλά τα οποία βρίσκονται εκτός της οικοδομημένης ζώνης της επιχείρησης αυτής.
3. Οι διατάξεις της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο του αναφερομένου στην παράγραφο 1 τομέα, με την επιφύλαξη περισσότερο περιοριστικών ή/ και πιο ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 2

Ορισμός

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως χώροι εργασίας οι χώροι που προορίζονται να περιλάβουν θέσεις εργασίας μέσα στα κτίρια της επιχείρησης ή/ και της εγκατάστασης, περιλαμβανομένου και κάθε άλλου μέρους στην περιοχή της επιχείρησης ή/ και της εγκατάστασης όπου ο εργαζόμενος έχει πρόσβαση στα πλαίσια της εργασίας του.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Άρθρο 3

Χώροι εργασίας που χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά

Οι χώροι εργασίας που χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1992 πρέπει να ικανοποιούν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που περιέχονται στο παράρτημα Ι.

▼ B*Άρθρο 4***Χώροι εργασίας που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί**

Οι χώροι εργασίας που έχουν χρησιμοποιηθεί ήδη πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993 πρέπει να πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που περιέχονται στο παράρτημα II, το αργότερο τρία έτη μετά την ημερομηνία αυτή.

Ωστόσο, όσον αφορά την Πορτογαλική Δημοκρατία, οι χώροι εργασίας που έχουν χρησιμοποιηθεί ήδη πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993, πρέπει να πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που περιέχονται στο παράρτημα II, το αργότερο τέσσερα έτη μετά την ημερομηνία αυτή.

*Άρθρο 5***Μεταβολές των χώρων εργασίας**

Στην περίπτωση που οι χώροι εργασίας υφίστανται, μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1992, μεταβολές, επεκτάσεις, ή/ και μετατροπές, ο εργοδότης λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα ούτως ώστε οι παραπάνω μεταβολές, επεκτάσεις ή/ και μετατροπές να είναι σύμφωνες με τις αντίστοιχες ελάχιστες προδιαγραφές που περιέχονται στο παράρτημα I.

*Άρθρο 6***Γενικές υποχρεώσεις**

Για τη διαφύλαξη της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, ο εργοδότης πρέπει να φροντίζει:

- να διατηρούνται ελεύθεροι τόσο οι διάδρομοι κυκλοφορίας που οδηγούν στις κανονικές εξόδους και στις εξόδους κινδύνου, όσο και οι ίδιες οι εξοδοί και οι εξοδοί κινδύνου, για να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανά πάσα στιγμή,
- για την τεχνική συντήρηση των χώρων εργασίας και των εγκαταστάσεων και συστημάτων, και ιδίως όσων αναφέρονται στα παραρτήματα I και II, και για την αποκατάσταση, το συντομότερο δυνατόν, των ελαττωμάτων που διαπιστώνονται και που ενδέχεται να βλάψουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων,
- για τον τακτικό καθαρισμό των χώρων εργασίας και των εγκαταστάσεων και συστημάτων, και ιδίως όσων αναφέρονται στο παράρτημα I σημείο 6 και στο παράρτημα II σημείο 6, προκειμένου να εξασφαλίζονται ικανοποιητικές συνθήκες υγιεινής,
- για την τακτική συντήρηση και τον έλεγχο λειτουργίας των εγκαταστάσεων και συστημάτων ασφαλείας, που έχουν προορισμό την πρόληψη ή την εξάλειψη κινδύνων, και ιδίως όσων αναφέρονται στο παραρτήματα I και II.

*Άρθρο 7***Ενημέρωση των εργαζομένων**

Με την επιφύλαξη του άρθρου 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι ή/ και οι εκπρόσωποι τους ενημερώνονται για όλα τα ληπτέα μέτρα όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία στους χώρους εργασίας.

*Άρθρο 8***Διαβουλεύσεις και συμμετοχή των εργαζομένων**

Η διαβούλευση με τους εργαζόμενους ή/ και τους εκπροσώπους τους και η συμμετοχή αυτών γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, στα πλαίσια των ζητημάτων που καλύπτει η παρούσα οδηγία, συμπεριλαμβανομένων των παραρτημάτων της.

▼ **B**

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

▼ **M2***Άρθρο 9***Τροποποιήσεις των παραρτημάτων**

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 9α που προβαίνουν σε καθαρά τεχνικές τροποποιήσεις στα παραρτήματα, προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη η τεχνική εναρμόνιση και τυποποίηση σχετικά με τον σχεδιασμό, την παραγωγή ή την κατασκευή τμημάτων των χώρων εργασίας, η τεχνολογική πρόοδος, η εξέλιξη των διεθνών ρυθμίσεων ή προδιαγραφών και των γνώσεων στον τομέα των χώρων εργασίας.

Όταν, σε δεόντως αιτιολογημένες και εξαιρετικές περιπτώσεις που συνεπάγονται άμεσους και σοβαρούς κινδύνους για τη φυσική υγεία και την ασφάλεια εργαζομένων και άλλων προσώπων, επιτακτικοί λόγοι επείγοντος χαρακτήρα απαιτούν την ανάληψη δράσης σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, εφαρμόζεται στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 9β.

*Άρθρο 9α***Άσκηση της εξουσιοδότησης**

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 9 εξουσία έκδοσης των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για περίοδο πέντε ετών από τις 26 Ιουλίου 2019. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί το αργότερα εννέα μήνες πριν από τη λήξη της πενταετούς περιόδου. Η εξουσιοδότηση ανανεώνεται σιωπηρά για περιόδους ίδιας διάρκειας, εκτός αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο προβάλουν αντιρρήσεις το αργότερο εντός τριών μηνών πριν από τη λήξη κάθε περιόδου.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 9 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου ⁽¹⁾.
5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 9 τίθεται σε ισχύ εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφοτέρωθεν την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

(1) EE L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

▼ M2*Άρθρο 9β***Διαδικασία επείγοντος**

1. Οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο αρχίζουν να ισχύουν αμέσως και εφαρμόζονται εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση σύμφωνα με την παράγραφο 2. Η κοινοποίηση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο εκθέτει τους λόγους για τους οποίους γίνεται χρήση της διαδικασίας επείγοντος.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δύνανται να προβάλουν αντιρρήσεις κατά της κατ' εξουσιοδότηση πράξης με τη διαδικασία του άρθρου 9α παράγραφος 6. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή καταργεί την πράξη αμέσως μόλις της κοινοποιηθεί η περί αντιρρήσεων απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

▼ B*Άρθρο 10***Τελικές διατάξεις**

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία, το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Ωστόσο, όσον αφορά την Ελληνική Δημοκρατία, η εφαρμοζόμενη ημερομηνία είναι η 31η Δεκεμβρίου 1994.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη θεσπίσει ή θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

▼ M1▼ B*Άρθρο 11*

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ, ΟΠΩΣ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 3 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

1. **Προκαταρκτική παρατήρηση**
Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν παράρτημα εφαρμόζονται κάθε φορά που το απαιτούν τα χαρακτηριστικά του χώρου εργασίας ή της δραστηριότητας, οι περιστάσεις ή ο κίνδυνος.
2. **Σταθερότητα και στερεότητα**
Τα κτίρια που στεγάζουν χώρους εργασίας πρέπει να έχουν δομή και στερεότητα ανάλογες με το είδος της χρήσης τους.
3. **Ηλεκτρική εγκατάσταση**
Η ηλεκτρική εγκατάσταση πρέπει να έχει σχεδιαστεί και κατασκευαστεί έτσι ώστε να μην δημιουργεί κίνδυνο πυρκαγιάς ή έκρηξης και οι άνθρωποι να είναι επαρκώς προστατευμένοι έναντι των κινδύνων ατυχήματος που μπορεί να προκύψουν από την άμεση ή έμμεση επαφή.

Κατά το σχεδιασμό, την κατασκευή και την επιλογή του υλικού και των συστημάτων προστασίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η τάση του ρεύματος, η επίδραση εξωτερικών παραγόντων και η καταλληλότητα των ατόμων που έχουν πρόσβαση σε τμήματα της εγκατάστασης.
4. **Οδοί και έξοδοι κινδύνου**
 - 4.1. Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να διατηρούνται ελεύθερες και να οδηγούν από το συντομότερο δρόμο στο ύπαιθρο ή σε ασφαλή περιοχή.
 - 4.2. Σε περίπτωση κινδύνου, όλες οι θέσεις εργασίας πρέπει να μπορούν να εκκενώνονται από τους εργαζόμενους γρήγορα και με συνθήκες πλήρους ασφάλειας.
 - 4.3. Ο αριθμός, η κατανομή και οι διαστάσεις των οδών και εξόδων κινδύνου εξαρτώνται από τη χρήση, τον εξοπλισμό και τις διαστάσεις των χώρων εργασίας καθώς και από το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορούν να βρίσκονται στους χώρους αυτούς.
 - 4.4. Οι θύρες κινδύνου πρέπει να ανοίγουν προς τα έξω.

Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να είναι κλειστές έτσι ώστε να μην μπορεί να τις ανοίξει, εύκολα και αμέσως, κάθε πρόσωπο που θα χρειαστεί τυχόν να τις χρησιμοποιήσει σε περίπτωση ανάγκης.

Οι συρόμενες και οι περιστρεφόμενες θύρες που προορίζονται ειδικά για θύρες κινδύνου απαγορεύονται.
 - 4.5. Οι ειδικές οδοί και έξοδοι κινδύνου πρέπει να επισημαίνονται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες μεταγραφής της οδηγίας 77/576/ΕΟΚ ⁽¹⁾.

Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.
 - 4.6. Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να κλειδώνονται.

Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου, όπως και οι διάδρομοι κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης σε αυτούς, δεν πρέπει να φράσσονται από αντικείμενα, ούτως ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεμπόδιστα ανά πάσα στιγμή.
 - 4.7. Σε περίπτωση βλάβης του φωτισμού, οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου που χρειάζονται φωτισμό πρέπει να διαθέτουν εφεδρικό φωτισμό επαρκούς έντασης.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 229 της 7.9.1977, σ. 12.

▼ B**5. Πυρανίχνευση και κατάσβεση πυρκαγιάς**

- 5.1. Ανάλογα με τις διαστάσεις και τη χρήση των κτιρίων, τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορούν να βρίσκονται εκεί, οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλο εξοπλισμό κατάσβεσης της πυρκαγιάς και, εφόσον χρειάζεται, με πυρανιχνευτές και συστήματα συναγερμού.
- 5.2. Ο μη αυτόματος εξοπλισμός κατάσβεσης της πυρκαγιάς πρέπει να είναι ευπρόσιτος και εύχρηστος.

Πρέπει, επίσης, να επισημαίνεται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες εφαρμογής της οδηγίας 77/576/ΕΟΚ.

Η σήμανση αυτή πρέπει να τίθεται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.

6. Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας

- 6.1. Στους κλειστούς χώρους εργασίας πρέπει να υπάρχει επαρκής υγιεινός αέρας, λαμβανομένων υπόψη των μεθόδων εργασίας και της σωματικής προσπάθειας την οποία καταβάλλουν οι εργαζόμενοι.

Εάν χρησιμοποιείται εγκατάσταση τεχνητού εξαερισμού, πρέπει να διατηρείται σε κατάσταση καλής λειτουργίας.

Πρέπει να υπάρχει σύστημα ελέγχου που θα προειδοποιεί σε ενδεχόμενη περίπτωση βλάβης, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για την υγεία των εργαζομένων.

- 6.2. Εάν χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις κλιματισμού ή μηχανικού εξαερισμού, πρέπει να λειτουργούν κατά τρόπον ώστε να αποφεύγεται η έκθεση των εργαζομένων σε ενοχλητικά ρεύματα αέρα.

Αποθέσεις και ρύποι που ενδέχεται να επιφέρουν άμεσο κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, λόγω μόλυνσεως της ατμόσφαιρας των χώρων εργασίας, πρέπει να καθαρίζονται ταχέως.

7. Θερμοκρασία των χώρων

- 7.1. Η θερμοκρασία στους χώρους εργασίας πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ανθρώπινου οργανισμού κατά το χρόνο εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εφαρμοζόμενες μεθόδους εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι.

- 7.2. Η θερμοκρασία των χώρων ανάπαυσης, των χώρων διαμονής του προσωπικού επιφυλακής, των εγκαταστάσεων υγιεινής, των εστιατορίων καθώς και των χώρων παροχής πρώτων βοηθειών, πρέπει να ανταποκρίνεται στον ειδικό προορισμό των χώρων αυτών.

- 7.3. Τα παράθυρα, οι φεγγίτες και τα γυάλινα τοιχώματα πρέπει να επιτρέπουν την αποφυγή υπερβολικού ηλιασμού των χώρων εργασίας, λαμβανομένων υπόψη του είδους της εργασίας και της φύσης του χώρου εργασίας.

8. Φυσικός και τεχνητός φωτισμός των χώρων

- 8.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να διαθέτουν αρκετό φυσικό φωτισμό και να είναι εφοδιασμένοι με εγκατάσταση που να επιτρέπει επαρκή τεχνητό φωτισμό ώστε να προστατεύεται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων.

- 8.2. Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων εργασίας και των διαδρόμων επικοινωνίας πρέπει να είναι τοποθετημένες κατά τρόπον ώστε ο προβλεπόμενος τύπος φωτισμού να μην ενέχει κίνδυνο ατυχήματος για τους εργαζόμενους.

- 8.3. Οι χώροι εργασίας, στους οποίους οι εργαζόμενοι είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι σε κινδύνους σε περίπτωση βλάβης του τεχνητού φωτισμού, πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με εφεδρικό φωτισμό ικανοποιητικής έντασης.

▼ B

9. **Δάπεδα, τοίχοι, οροφές και στέγες των χώρων**
- 9.1. Τα δάπεδα των χώρων πρέπει να μην παρουσιάζουν ανωμαλίες, τρύπες ή επικίνδυνα κεκλιμένα επίπεδα· πρέπει να είναι σταθερά, στερεά και αντλιοσηθικά.
- Οι χώροι εργασίας στους οποίους υπάρχουν θέσεις εργασίας πρέπει να διαθέτουν επαρκή θερμομόνωση ανάλογα με τον τύπο της επιχείρησης και τη σωματική δραστηριότητα των εργαζομένων.
- 9.2. Οι επιφάνειες των δαπέδων, των τοίχων και των οροφών στους χώρους πρέπει να μπορούν να υφίστανται συνήθη και εις βάθος καθαρισμό προκειμένου να επιτυγχάνονται κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.
- 9.3. Τα διαφανή ή διαφώτιστα τοιχώματα, και ιδιαίτερα τα εντελώς αυλωτά τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα σε χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και σε διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται από τις εν λόγω θέσεις εργασίας και τους διαδρόμους κυκλοφορίας ούτως ώστε οι εργαζόμενοι να μην έρχονται σε επαφή με τα τοιχώματα αυτά, ούτε να τραυματίζονται από τυχόν θραύσματα τους.
- 9.4. Η πρόσβαση σε στέγες κατασκευασμένες από υλικά ανεπαρκούς αντοχής μπορεί να επιτρέπεται μόνον όταν παρέχεται εξοπλισμός που επιτρέπει την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας.
10. **Παράθυρα και φεγγίτες των χώρων**
- 10.1. Οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να ανοίγουν, να κλείνουν, να ρυθμίζουν και να στερεώνουν τα παράθυρα, τους φεγγίτες και τα συστήματα αερισμού με ασφάλεια. Όταν τα εν λόγω παράθυρα, φεγγίτες και συστήματα είναι ανοικτά, δεν πρέπει να αποτελούν κίνδυνο για τους εργαζόμενους.
- 10.2. Τα παράθυρα και οι φεγγίτες πρέπει να είναι σχεδιασμένα σε σχέση με τον εξοπλισμό ή εφοδιασμένα με κατάλληλα συστήματα έτσι ώστε να καθαρίζονται χωρίς κινδύνους για τους εργαζόμενους που εκτελούν την εργασία αυτή καθώς και για τους εργαζόμενους που ευρίσκονται στα κτίρια και γύρω από αυτά.
11. **Θύρες και πύλες**
- 11.1. Η θέση, ο αριθμός, τα υλικά κατασκευής και οι διαστάσεις των θυρών και των πυλών καθορίζονται με βάση τη φύση και τη χρήση των εσωτερικών ή εξωτερικών χώρων.
- 11.2. Πρέπει να τοποθετείται επισήμανση, σε ύψος οφθαλμών, στις θύρες που είναι διαφανείς.
- 11.3. Οι θύρες και πύλες που ανοίγουν και προς τις δύο κατευθύνσεις πρέπει να είναι διαφανείς ή να έχουν διαφανή φατνώματα.
- 11.4. Εφόσον οι διαφανείς ή διαφώτιστες επιφάνειες των θυρών και πυλών δεν είναι κατασκευασμένες από υλικά ασφαλείας και υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού των εργαζομένων από θραύσματα, οι παραπάνω επιφάνειες πρέπει να προστατεύονται από τις κρούσεις.
- 11.5. Οι συρόμενες πόρτες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να βγαίνουν από τις τροχιές τους και να πέφτουν.
- 11.6. Οι θύρες και οι πύλες που ανοίγουν προς τα πάνω πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να πέφτουν.
- 11.7. Οι θύρες που βρίσκονται στις οδούς διαφυγής πρέπει να επισημαίνονται κατάλληλα.
- Πρέπει να μπορούν να ανοιχτούν κάθε στιγμή από το εσωτερικό χωρίς ειδική βοήθεια.
- Όταν στους χώρους εργασίας βρίσκονται άνθρωποι, οι θύρες πρέπει να μπορούν να ανοίγουν.
- 11.8. Πολύ κοντά στις πύλες που προορίζονται, κυρίως, για την κυκλοφορία οχημάτων πρέπει να υπάρχουν, όταν η διέλευση των πεζών δεν είναι ασφαλής, θύρες κυκλοφορίας των πεζών, που πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι διαρκώς ελεύθερες.

▼ B

- 11.9. Οι μηχανοκίνητες θύρες και πύλες πρέπει να λειτουργούν χωρίς κίνδυνο ατυχημάτων για τους εργαζόμενους.
- Πρέπει να είναι εφοδιασμένες με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να εντοπίζονται εύκολα, να είναι εύκολα προσιτά και να μπορούν επίσης να ανοίγουν με το χέρι, εκτός εάν ανοίγουν αυτόματα σε περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος.
12. **Διάδρομοι κυκλοφορίας -Ζώνες κινδύνου**
- 12.1. Οι διάδρομοι κυκλοφορίας, στους οποίους περιλαμβάνονται και τα κλιμακοστάσια, οι μόνιμες σκάλες και οι αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης, πρέπει να σχεδιάζονται και να τοποθετούνται έτσι ώστε οι πεζοί ή τα οχήματα να μπορούν να τις χρησιμοποιούν εύκολα, με πλήρη ασφάλεια και σύμφωνα με τον προορισμό τους, χωρίς να διατρέχουν κίνδυνο οι εργαζόμενοι που απασχολούνται κοντά σ' αυτούς τους διαδρόμους κυκλοφορίας.
- 12.2. Ο υπολογισμός των διαστάσεων των διαδρόμων κυκλοφορίας προσώπων ή/ και εμπορευμάτων πρέπει να γίνεται με βάση τον αναμενόμενο αριθμό χρηστών και το είδος της επιχείρησης.
- Εφόσον χρησιμοποιούνται μεταφορικά μέσα σ' αυτούς τους διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να προβλέπεται επαρκής χώρος ασφάλειας για τους πεζούς.
- 12.3. Οι οδοί κυκλοφορίας που προορίζονται για οχήματα πρέπει να βρίσκονται σε αρκετή απόσταση από θύρες, πύλες, διαβάσεις πεζών, διαδρόμους και κλιμακοστάσια.
- 12.4. Εφόσον η χρήση και ο εξοπλισμός των χώρων το απαιτούν, για την εξασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων, πρέπει να τοποθετείται, σε εμφανές σημείο, το σχεδιάγραμμα των διαδρόμων κυκλοφορίας.
- 12.5. Εφόσον οι χώροι εργασίας περιέχουν επικίνδυνες ζώνες, που οφείλονται στη φύση της εργασίας και παρουσιάζουν κίνδυνο πτώσης των εργαζομένων ή κίνδυνο από την πτώση αντικειμένων, οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι εφοδιασμένοι, στο μέτρο του δυνατού, με σύστημα που να εμποδίζει την είσοδο των μη εξουσιοδοτημένων εργαζομένων στις ζώνες αυτές.
- Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που είναι εξουσιοδοτημένοι να εισέρχονται στις επικίνδυνες ζώνες.
- Οι ζώνες κινδύνου πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς.
13. **Ειδικά μέτρα για τις κυλιόμενες σκάλες και τους κυλιόμενους διαδρόμους**
- Οι κυλιόμενες σκάλες και οι κυλιόμενοι διάδρομοι πρέπει να λειτουργούν με ασφάλεια.
- Πρέπει να είναι εξοπλισμένα με τα απαραίτητα συστήματα ασφαλείας.
- Πρέπει να είναι εξοπλισμένα με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να αναγνωρίζονται εύκολα και να είναι ευπρόσιτα.
14. **Αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης**
- 14.1. Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης πρέπει να είναι κατάλληλες για τις διαστάσεις των μεταφερόμενων φορτίων.
- 14.2. Οι αποβάθρες φόρτωσης πρέπει να διαθέτουν μία τουλάχιστον έξοδο.
- Εφόσον είναι τεχνικά δυνατό, οι αποβάθρες φόρτωσης που υπερβαίνουν ένα ορισμένο μήκος πρέπει να έχουν μία έξοδο σε κάθε άκρο.
- 14.3. Οι εξέδρες φόρτωσης πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να παρέχουν ασφάλεια τέτοια που να καθιστά αδύνατη την πτώση εργαζομένων.
15. **Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων — Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας**
- 15.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν επιφάνεια, ύψος και όγκο αέρα που να επιτρέπουν στους εργαζόμενους να εκτελούν την εργασία τους χωρίς κίνδυνο για την ασφάλεια, την υγεία ή των ευεξία τους.

▼ B

- 15.2. Οι διαστάσεις της ελεύθερης μη κατειλημμένης από έπιπλα ή εξοπλισμό επιφάνειας της θέσης εργασίας πρέπει να υπολογίζονται έτσι ώστε το προσωπικό να έχει αρκετή ελευθερία κίνησης για τις δραστηριότητες του.

Αν αυτός ο κανόνας δεν μπορεί να τηρηθεί, για λόγους που αφορούν τη συγκεκριμένη θέση εργασίας, ο εργαζόμενος πρέπει να μπορεί να διαθέτει κοντά στη θέση εργασίας του άλλον επαρκή ελεύθερο χώρο.

16. Χώροι ανάπαυσης

- 16.1. Εφόσον το προσωπικό υπερβαίνει έναν ορισμένο αριθμό ή αν η ασφάλεια ή η υγεία των εργαζομένων, ιδίως λόγω του είδους της ασκούμενης δραστηριότητας, το επιβάλλουν, οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να έχουν στη διάθεση τους ένα χώρο ανάπαυσης εύκολα προσπελάσιμο.

Αυτή η διάταξη δεν εφαρμόζεται εφόσον το προσωπικό εργάζεται σε γραφεία ή σε παρόμοιους χώρους εργασίας, οι οποίοι προσφέρουν τις ίδιες δυνατότητες ανάπαυσης στη διάρκεια του διαλείμματος.

- 16.2. Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να είναι εφοδιασμένοι με τραπέζια και καθίσματα με ράχη σε αριθμό ανάλογο με τον αριθμό των εργαζομένων.
- 16.3. Στους χώρους ανάπαυσης πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των μη καπνιστών από την ενόχληση που προκαλεί ο καπνός.
- 16.4. Εφόσον προβλέπονται τακτικές και συχνές διακοπές της εργασίας και δεν υπάρχουν χώροι ανάπαυσης, πρέπει να τίθενται στη διάθεση του προσωπικού άλλοι χώροι παραμονής κατά τη διάρκεια της διακοπής της εργασίας, εκεί όπου το επιβάλλουν η ασφάλεια ή η υγεία των εργαζομένων.

Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των μη καπνιστών στους χώρους αυτούς από την ενόχληση που προκαλεί ο καπνός.

17. Έγκυες γυναίκες και θηλάζουσες μητέρες

Οι έγκυες γυναίκες και οι θηλάζουσες μητέρες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατακλίνονται προς ανάπαυση σε κατάλληλες συνθήκες.

18. Εξοπλισμός υγιεινής**18.1. Αποδυτήρια και ερμάρια για τα ενδύματα**

- 18.1.1. Πρέπει να τίθενται στη διάθεση των εργαζομένων κατάλληλα αποδυτήρια εφόσον αυτοί πρέπει να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας και δεν είναι δυνατό να ζητηθεί από αυτούς, για λόγους υγιεινής ή ευπρέπειας, να αλλάζουν σε άλλο χώρο.

Η πρόσβαση στα αποδυτήρια πρέπει να είναι ευχερής και να είναι ο χώρος τους επαρκής και εφοδιασμένος με καθίσματα.

- 18.1.2. Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι επαρκών διαστάσεων και να διαθέτουν εξοπλισμό ο οποίος να επιτρέπει σε κάθε εργαζόμενο να κλειδώνει τα ενδύματα του κατά τη διάρκεια της εργασίας.

Εάν οι συνθήκες εργασίας το απαιτούν (επικίνδυνες ουσίες, υγρασία, ρύποι) πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστά ερμάρια για τον ιματισμό εργασίας και για την ιδιωτική περιβολή των εργαζομένων.

- 18.1.3. Πρέπει να υπάρχουν χωριστά αποδυτήρια ή να προβλέπεται χωριστή χρήση τους από τους άνδρες και τις γυναίκες.

- 18.1.4. Εφόσον δεν απαιτούνται αποδυτήρια κατά την έννοια του σημείου 18.1.1, κάθε εργαζόμενος πρέπει να έχει στη διάθεση του ένα χώρο για την εναπόθεση των ενδυμάτων του.

18.2. Λουτρά (ντους), νιπτήρες

- 18.2.1. Εφόσον επιβάλλεται από το είδος της δραστηριότητας ή από την υγιεινή, πρέπει να υπάρχουν επαρκή και κατάλληλα λουτρά (ντους) στη διάθεση των εργαζομένων.

Πρέπει να υπάρχουν χωριστές αίθουσες λουτρών ή να προβλέπεται χωριστή χρήση τους από τους άνδρες και τις γυναίκες.

▼ **B**

- 18.2.2. Τα λουτρά πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις ώστε κάθε εργαζόμενος να μπορεί να πλένεται ανενόχλητος κάτω από κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.

Τα λουτρά πρέπει να διαθέτουν τρεχούμενο νερό, ζεστό και κρύο.

- 18.2.3. Εφόσον δεν απαιτούνται λουτρά κατά την έννοια του σημείου 19.2.1, πρέπει να τοποθετείται κοντά στις θέσεις εργασίας και στα αποδυτήρια επαρκής αριθμός κατάλληλων νιπτήρων με τρεχούμενο νερό (ζεστό αν χρειάζεται).

Πρέπει να υπάρχουν χωριστοί νιπτήρες ή να προβλέπεται χωριστή χρήση τους από τους άνδρες και τις γυναίκες, εφόσον τούτο επιβάλλεται από λόγους ευπρεπείας.

- 18.2.4. Αν οι αίθουσες λουτρών ή οι νιπτήρες και τα αποδυτήρια είναι χωριστά, οι χώροι αυτοί πρέπει να επικοινωνούν ευχερώς μεταξύ τους.

18.3. *Αποχωρητήρια και νιπτήρες*

Οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν στη διάθεση τους — κοντά στις θέσεις εργασίας, τους χώρους ανάπαυσης, τα αποδυτήρια και τα λουτρά ή τους νιπτήρες — ξεχωριστούς χώρους εφοδιασμένους με επαρκή αριθμό αποχωρητηρίων και νιπτήρων.

Πρέπει να υπάρχουν χωριστά αποχωρητήρια ή να προβλέπεται χωριστή χρήση τους από τους άνδρες και τις γυναίκες.

19. **Χώροι πρώτων βοηθειών**

- 19.1. Όταν το μέγεθος του χώρου εργασίας, ο τύπος της δραστηριότητας που αναπτύσσεται εκεί και η συχνότητα των ατυχημάτων το απαιτούν, πρέπει να προβλέπονται ένας ή περισσότεροι χώροι πρώτων βοηθειών.

- 19.2. Οι χώροι που προορίζονται για την παροχή πρώτων βοηθειών πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υλικά πρώτων βοηθειών και να επιτρέπουν την άνετη είσοδο τραυματιοφορέων και φορειών.

Οι χώροι αυτοί πρέπει να επισημαίνονται σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις μεταγραφής της οδηγίας 77/576/ΕΟΚ.

- 19.3. Υλικό πρώτων βοηθειών πρέπει να διατίθεται, επίσης, σε όλους τους χώρους όπου αυτό απαιτείται λόγω των συνθηκών εργασίας.

Το υλικό πρέπει να φέρει κατάλληλη σήμανση και η πρόσβαση σε αυτό να είναι ευχερής.

20. **Μειονεκτούντες εργαζόμενοι**

Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ειδικές ανάγκες των μειονεκτούντων εργαζομένων.

Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, ιδίως, για τις θύρες, τους διαδρόμους επικοινωνίας, τα κλιμακοστάσια, τα λουτρά (ντους), τους νιπτήρες, τα αποχωρητήρια και τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούνται ή καταλαμβάνονται απευθείας από μειονεκτούντες εργαζομένους.

21. **Εξωτερικοί χώροι εργασίας (ιδιαίτερες διατάξεις)**

- 21.1. Οι θέσεις εργασίας, οι διάδρομοι κυκλοφορίας και άλλες θέσεις ή εγκαταστάσεις στο ύπαιθρο, που χρησιμοποιούνται ή καταλαμβάνονται από εργαζομένους κατά τη διάρκεια της άσκησης των δραστηριοτήτων τους, πρέπει να σχεδιάζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η κυκλοφορία των πεζών και των οχημάτων να μπορεί να γίνεται κατά ασφαλή τρόπο.

Τα σημεία 12,13 και 14 εφαρμόζονται επίσης για τις κύριες οδούς κυκλοφορίας στο γήπεδο εγκατάστασης της επιχείρησης (διάδρομοι κυκλοφορίας που οδηγούν σε μόνιμες θέσεις εργασίας), τους διαδρόμους κυκλοφορίας που χρησιμοποιούνται για την τακτική συντήρηση και επίβλεψη των εγκαταστάσεων της επιχείρησης καθώς και τις αποβάθρες φόρτωσης.

Το σημείο 12 εφαρμόζεται, κατ' αναλογία, στους εξωτερικούς χώρους εργασίας.

- 21.2. Οι χώροι εργασίας που βρίσκονται στο ύπαιθρο πρέπει να φωτίζονται ικανοποιητικά με τεχνητό φωτισμό εφόσον το φως της ημέρας δεν αρκεί.

▼B

- 21.3. Εφόσον οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε εξωτερικές θέσεις εργασίας, αυτές οι θέσεις εργασίας πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να διευθετούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι:
- α) να προστατεύονται από τις ατμοσφαιρικές επιρροές, και, εάν χρειάζεται, από την πτώση αντικειμένων·
 - β) να μην είναι εκτεθειμένοι σε επιβλαβή ηχητικά επίπεδα ούτε σε επιβλαβή εξωτερική επίδραση (π.χ. αέρια, ατμούς, σκόνη)·
 - γ) να μπορούν να απομακρυνθούν γρήγορα από τη θέση εργασίας τους σε περίπτωση κινδύνου ή να μπορούν να λάβουν γρήγορα βοήθεια·
 - δ) να μην κινδυνεύουν να γλιστρήσουν ή να πέσουν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ, ΟΠΩΣ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

1. **Προκαταρκτική παρατήρηση**
Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν παράρτημα εφαρμόζονται κάθε φορά που το απαιτούν τα χαρακτηριστικά του χώρου εργασίας ή της δραστηριότητας, οι περιστάσεις ή ο κίνδυνος.
2. **Σταθερότητα και στερεότητα**
Τα κτίρια που στεγάζουν χώρους εργασίας πρέπει να έχουν δομή και στερεότητα ανάλογες με το είδος της χρήσης τους.
3. **Ηλεκτρική εγκατάσταση**
Η ηλεκτρική εγκατάσταση πρέπει να έχει σχεδιαστεί και κατασκευαστεί έτσι ώστε να μην δημιουργεί κίνδυνο πυρκαγιάς ούτε έκρηξης και οι άνθρωποι να είναι επαρκώς προστατευμένοι έναντι των κινδύνων ατυχήματος που μπορεί να προκύψουν από την άμεση ή έμμεση επαφή με την ηλεκτρική εγκατάσταση.

Η ηλεκτρική εγκατάσταση και τα συστήματα προστασίας πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την τάση του ρεύματος, την επίδραση εξωτερικών παραγόντων και τις τεχνικές γνώσεις των ατόμων που έχουν πρόσβαση σε τμήματα της εγκατάστασης.
4. **Οδοί και έξοδοι κινδύνου**
 - 4.1. Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να διατηρούνται ελεύθερες και να οδηγούν από το συντομότερο δυνατό δρόμο στο ύπαιθρο ή σε ασφαλή περιοχή.
 - 4.2. Σε περίπτωση κινδύνου, όλες οι θέσεις εργασίας πρέπει να μπορούν να εκκελώνονται από τους εργαζόμενους γρήγορα και με συνθήκες πλήρους ασφάλειας.
 - 4.3. Πρέπει να υπάρχει επαρκής αριθμός οδών και εξόδων κινδύνου.
 - 4.4. Οι θύρες κινδύνου πρέπει να ανοίγουν εύκολα και προς τα έξω.

Οι συρόμενες και οι περιστρεφόμενες θύρες που προορίζονται ειδικά για θύρες κινδύνου απαγορεύονται.
 - 4.5. Οι ειδικές οδοί και έξοδοι κινδύνου πρέπει να επισημαίνονται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες μεταγραφής της οδηγίας 77/576/ΕΟΚ.

Η σήμανση πρέπει να γίνεται στα κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.
 - 4.6. Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να κλειδώνονται. Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου, όπως και οι διάδρομοι κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης σε αυτούς, δεν πρέπει να φράσσονται από αντικείμενα ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεμπόδιστα ανά πάσα στιγμή.
 - 4.7. Σε περίπτωση βλάβης του φωτισμού, οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου που χρειάζονται φωτισμό πρέπει να διαθέτουν εφεδρικό φωτισμό επαρκούς έντασης.

▼ B

5. **Πυρανίχνευση και κατάσβεση πυρκαγιάς**
- 5.1. Ανάλογα με τις διαστάσεις και τη χρήση των κτιρίων, τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορούν να βρίσκονται εκεί, οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλο εξοπλισμό κατάσβεσης της πυρκαγιάς και, εφόσον χρειάζεται, με πυρανιχνευτές και συστήματα συναγερμού.
- 5.2. Ο μη αυτόματος εξοπλισμός κατάσβεσης της πυρκαγιάς πρέπει να είναι ευπρόσιτος και εύχρηστος.
- Πρέπει, επίσης, να επισημαίνεται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες μεταγραφής της οδηγίας 77/576/ΕΟΚ.
- Η σήμανση πρέπει να τίθεται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.
6. **Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας**
- Στους κλειστούς χώρους εργασίας, πρέπει να υπάρχει επαρκής υγιεινός αέρας, λαμβανομένων υπόψη των μεθόδων εργασίας και της σωματικής προσπάθειας την οποία καταβάλλουν οι εργαζόμενοι.
- Εάν χρησιμοποιείται εγκατάσταση τεχνητού εξαερισμού, πρέπει να διατηρείται σε κατάσταση καλής λειτουργίας.
- Πρέπει να υπάρχει σύστημα ελέγχου που θα προειδοποιεί σε ενδεχόμενη περίπτωση βλάβης, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για την υγεία των εργαζομένων.
7. **Θερμοκρασία των χώρων**
- 7.1. Η θερμοκρασία στους χώρους εργασίας πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού κατά το χρόνο εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εφαρμοζόμενες μεθόδους εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι.
- 7.2. Η θερμοκρασία των χώρων ανάπαυσης, των χώρων διαμονής του προσωπικού επιφυλακής, των εγκαταστάσεων υγιεινής, των εστιατορίων καθώς και των χώρων παροχής πρώτων βοηθειών, πρέπει να ανταποκρίνεται στον ειδικό προορισμό των χώρων αυτών.
8. **Φυσικός και τεχνητός φωτισμός των χώρων**
- 8.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να διαθέτουν αρκετό φυσικό φωτισμό και να είναι εφοδιασμένοι με εγκατάσταση που να επιτρέπει επαρκή τεχνητό φωτισμό ώστε να προστατεύεται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων.
- 8.2. Οι χώροι εργασίας στους οποίους οι εργαζόμενοι είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι σε κινδύνους σε περίπτωση βλάβης του τεχνικού φωτισμού, πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με εφεδρικό φωτισμό ικανοποιητικής έντασης.
9. **Θύρες και πύλες**
- 9.1. Πρέπει να τοποθετείται επισήμανση σε ύψος οφθαλμών στις θύρες που είναι διαφανείς.
- 9.2. Οι θύρες και πύλες που ανοίγουν και προς τις δυο κατευθύνσεις πρέπει να είναι διαφανείς ή να έχουν διαφανή φατνώματα.
10. **Ζώνες κινδύνου**
- Εφόσον οι χώροι εργασίας περιέχουν επικίνδυνες ζώνες, που οφείλονται στη φύση της εργασίας και παρουσιάζουν κίνδυνο πτώσης των εργαζομένων ή κίνδυνο από την πτώση αντικειμένων, οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι εφοδιασμένοι, στο μέτρο του δυνατού, με σύστημα που να εμποδίζει την είσοδο των μη εξουσιοδοτημένων εργαζομένων στις ζώνες αυτές.
- Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που είναι εξουσιοδοτημένοι να εισέρχονται στις επικίνδυνες ζώνες.
- Οι ζώνες κινδύνου πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς.

▼ B

11. **Χώροι και θέσεις ανάπαυσης**
- 11.1. Εφόσον το προσωπικό υπερβαίνει έναν ορισμένο αριθμό ή αν η ασφάλεια ή η υγεία των εργαζομένων, ιδίως λόγω του είδους της ασκούμενης δραστηριότητας, το επιβάλλουν, οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να έχουν στη διάθεση τους ένα χώρο ή κατάλληλες θέσεις ανάπαυσης όπου η πρόσβαση να είναι ευχερής.
- Αυτή η διάταξη δεν εφαρμόζεται εφόσον το προσωπικό εργάζεται σε γραφεία ή σε παρόμοιους χώρους εργασίας, οι οποίοι προσφέρουν τις ίδιες δυνατότητες ανάπαυσης στη διάρκεια του διαλείμματος.
- 11.2. Οι χώροι και οι θέσεις ανάπαυσης πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με τραπέζια και καθίσματα με ράχη.
- 11.3. Στους χώρους και στις θέσεις ανάπαυσης πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των μη καπνιστών από την ενόχληση που προκαλεί ο καπνός.
12. **Έγκυες γυναίκες και θηλάζουσες μητέρες**
- Οι έγκυες γυναίκες και οι θηλάζουσες μητέρες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατακλίνονται προς ανάπαυση σε κατάλληλες συνθήκες.
13. **Εξοπλισμός υγιεινής**
- 13.1. *Αποδυτήρια και ερμάρια για τα ενδύματα*
- 13.1.1. Πρέπει να τίθενται στη διάθεση των εργαζομένων κατάλληλα αποδυτήρια εφόσον αυτοί πρέπει να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας και δεν είναι δυνατόν να ζητηθεί από αυτούς, για λόγους υγιεινής ή ευπρέπειας, να αλλάζουν σε άλλο χώρο.
- Η πρόσβαση στα αποδυτήρια πρέπει να είναι ευχερής και ο χώρος τους να είναι επαρκής.
- 13.1.2. Τα αποδυτήρια πρέπει να διαθέτουν εξοπλισμό ο οποίος να επιτρέπει σε κάθε εργαζόμενο να κλειδώνει τα ενδύματα του κατά τη διάρκεια της εργασίας.
- Εάν οι συνθήκες εργασίας το απαιτούν (επικίνδυνες ουσίες, υγρασία, ρύποι) πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστά ερμάρια για τον ιματισμό εργασίας και για την ιδιωτική περιβολή των εργαζομένων.
- 13.1.3. Πρέπει να υπάρχουν χωριστά αποδυτήρια ή να προβλέπεται χωριστή χρήση τους από τους άνδρες και τις γυναίκες.
- 13.2. *Λουτρά (ντους), αποχωρητήρια και νιπτήρες*
- 13.2.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι κατά τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι να έχουν στη διάθεση τους, σε μικρή απόσταση:
- λουτρά (ντους), εφόσον επιβάλλεται από το είδος των δραστηριοτήτων τους,
 - ειδικούς χώρους εφοδιασμένους με επαρκή αριθμό αποχωρητηρίων και νιπτήρων.
- 13.2.2. Τα λουτρά, πρέπει να είναι εφοδιασμένα με τρεχούμενο νερό (ζεστό αν χρειάζεται).
- 13.2.3. Πρέπει να υπάρχουν χωριστά λουτρά ή να προβλέπεται χωριστή χρήση τους από τους άνδρες και τις γυναίκες.
- Πρέπει να υπάρχουν χωριστά αποχωρητήρια ή να προβλέπεται χωριστή χρήση τους από τους άνδρες και τις γυναίκες.
14. **Υλικό πρώτων βοηθειών**
- Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με υλικό πρώτων βοηθειών.
- Το υλικό πρέπει να φέρει κατάλληλη σήμανση και η πρόσβαση σε αυτό να είναι ευχερής.

▼ B**15. Μειονεκτούντες εργαζόμενοι**

Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ειδικές ανάγκες των μειονεκτούντων εργαζομένων.

Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, ιδίως, για τις θύρες, τους διαδρόμους επικοινωνίας, τα κλιμακοστάσια, τα λουτρά (ντους), τους νιπτήρες, τα αποχωρητήρια και τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούνται ή καταλαμβάνονται απευθείας από μειονεκτούντες εργαζομένους.

16. Κυκλοφορία πεζών και οχημάτων

Οι εξωτερικοί και εσωτερικοί χώροι εργασίας πρέπει να διευθετούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η κυκλοφορία των πεζών και των οχημάτων να μπορεί να γίνεται κατά ασφαλή τρόπο.

17. Εξωτερικοί χώροι εργασίας (ιδιαίτερες διατάξεις)

Εφόσον οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε θέσεις εργασίας στο ύπαιθρο, αυτές οι θέσεις εργασίας πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να διευθετούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι:

- α) να προστατεύονται από τις ατμοσφαιρικές επιρροές, και, εάν χρειάζεται, από την πτώση αντικειμένων·
- β) να μην είναι εκτεθειμένοι σε επιβλαβή ηχητικά επίπεδα ούτε σε επιβλαβή εξωτερική επίδραση (π.χ. αέρια, ατμούς, σκόνη)·
- γ) να μπορούν να απομακρυνθούν γρήγορα από τη θέση εργασίας τους σε περίπτωση κινδύνου ή να μπορούν να λάβουν γρήγορα βοήθεια·
- δ) να μην κινδυνεύουν να γλιστρήσουν ή να πέσουν.